

Preek 12-11-2023; ds. Robert Stigter

Lezing: Mattheüs 25 : 14-30

Leerlingen van Jezus, gasten met ons,

Het leven is één grote talentenjacht. Het begint al bij het consultatiebureau. Je moet wel op je groei-curve blijven. Op veel basisscholen in Voorburg is het belangrijk om hoge cijfers te halen. In de laatste jaren gaan kinderen naar bijles, want er moet wel een havo/vwo advies uitrollen. Op de middelbare moet je hoge cijfers halen om te worden ingeloot. Je vervolgopleiding moet je binnen de tijd afronden, want anders zit je met een extreem hoge studieschuld, en de rente loopt op.

Op je werk heb je targets te halen, je moet per minuut bijhouden welke zorg je verleent, en om een schaal hoger te komen moet je die klant binnenslepen. Ik kreeg deze week een bericht op LinkedIn dat ik toch echt LinkedIn premium moet nemen 'om mijn netwerk uit te breiden en op te vallen vergeleken met mijn concurrenten'.

Je moet vrijwilligerswerk doen, op de kleinkinderen passen, en sporten om gezond te blijven. Zo rond je 83e mag je afhaken in deze talentenjacht, dan doe je niet meer mee. Maar pas als je in je graf ligt, heb je echt de tijd om rust te vinden.

En Jezus jaagt deze talentenjacht aan, vanochtend. Want we moeten wel ons talent inzetten. Volgens de katholieke leer: je moet wel goede daden doen bovenop de genade van God. En voor calvinisten: aan zegeningen kun je zien dat iemand is uitverkoren, dus je moet iets bereiken in je leven, anders ben je mogelijk voor de eeuwigheid verloren. Oftewel: de traditionele uitleg van deze tekst in onze kerken zet er nog meer stress op. Je moet je talent inzetten, anders blijft de hemelpoort gesloten, en gaat de hellepoort open. En die nutteloze dienaar, gooi hem eruit, in de uiterste duisternis, waar men jammert en knarsetandt."

Maar dat is niet waar Jezus het over heeft.

De gelijkenis begint juist helemaal aan de andere kant. Het Koninkrijk van de hemel is als... Een rijke man die zijn enorme rijkdom toevertrouwt aan zijn dienaren. De Bijbel in Gewone Taal rekent het voor ons uit: De ene dienaar krijgt één miljoen, de ander een half miljoen, de derde honderdduizend. Het zijn enorme bedragen!

God is een God van overvloed. De schepping zit vol met kleuren en soorten. Mensen zijn enorm divers. De overvloed van Gods liefde is overstelpend. En de talenten die God aan mensen geeft zijn overvloedig. Samen hebben we alle talenten in huis.

Wij waren in een zomervakantie op een camping, en er was geen voor kinderen geschikte kerk in de buurt. Dus we dachten: laten we zelf een kerkdienst organiseren op de camping. We hingen een briefje op bij het toiletgebouw, aanstaande zondag 10:00 uur kerkdienst bij nummer 14. Wil je helpen, laat het ons weten.

En we hadden bedacht: wat zou het mooi zijn als er iemand talent heeft om muziek te maken. En iemand die iets met de kinderen zou willen doen. En stel dat er iemand pannenkoeken zou kunnen bakken. Maar ja, dat is toch te groot gedroomd.

En toen: binnen de kortste keren stond er iemand met een gitaar bij onze tent. Die wilde wel meedoen. Even later kwam er weer iemand langs: wat leuk zo'n campingkerkdienst, ik wil wel iets doen met de kinderen. En u raadt het al, even later melde zich iemand die pannenkoeken wilde bakken.

God geeft alle talenten die nodig zijn. Overvloedig. Daarmee begint deze gelijkenis. Maar wat doe je met die talenten, met de overvloed die God geeft?

De eerste dienaar gaat er 'meteen' mee aan de slag. Door het miljoen goed te investeren weet hij een tweede miljoen te verdienen. Ook de tweede dienaar weet van wanten. Hij maakt van een half miljoen een heel miljoen.

Vertrouwen op Gods overvloed. Vertrouwen dat er genoeg is voor iedereen. Dat is vertrouwen dat ook jij en ik een talent, een gave van de geest hebben ontvangen. We hebben allemaal een talent dat we kunnen inzetten voor Gods Koninkrijk.

In een kerkdienst: de een speelt muziek, de ander zingt, de een leest voor, de ander organiseert, weer een ander luistert bij de koffie. Als iedereen haar of zijn talent inzet voor de kerk, dan komt de kerk tot bloei. Dan zijn er geen vacatures. Als de kerk een oefenplek is, waar je mag falen en groeien. De kerk is de plek waar je niet jaloers bent omdat iemand iets beter kan, maar waar we God dankbaar zijn voor een talent dat Hij iemand anders heeft gegeven, omwille van het geheel.

En buiten de kerk: als ieder talent mee mag doen en wordt gewaardeerd, dan komt de samenleving tot bloei. Als we mensen niet zien als concurrenten, als productiemiddelen, maar als medemensen. Geliefd, begiftigd door dezelfde Heer en Schepper. Als we alle schepselen met respect behandelen, en zien hoe ze bijdragen. Dan begint het op aarde steeds meer te lijken op het onafgebroken feest in de hemel. Maar... Het is niet zo gek dat het op aarde juist vaak lijkt op de uiterste duisternis. Dat er op aarde plekken zijn waar men jammert en knarsetand. Er is spijt en schuld.

Want hoe vaak herkennen we ons niet in die derde dienaar. Ook hij ontvangt een fors talent, honderdduizend. Ook in hem stelt de heer een groot vertrouwen. Ook deze dienaar gaat op weg. En... hij graaft een gat en stopt zijn talent in de grond. Waarom? Hij is bang, legt hij later uit. Hij is bang voor zijn heer, die maait waar hij niet heeft gezaaid, en oogst waar hij niet heeft geplant.

Tja, als dat je beeld is van God. God als een soort rupsje nooit genoeg. Wat je ook geeft, het is nooit genoeg. Niet een God van overvloed, maar van schaarste.

Ik maak er ook uit op dat deze dienaar bang is voor mensen. Hij draagt het talent niet bij zich, zet het niet op de bank. Hij vertrouwt niemand. Hij zoekt zekerheid in zijn bezit, en begraaft het.

Dat herken ik wel. Bij getraumatiseerde volken, die elkaar alleen nog maar kunnen haten en bevechten. Bij rijke mensen die hun zekerheid zoeken in hun geld, in hun dikke auto's en bankrekeningen. Ze hoeven niemand te vertrouwen, behalve zichzelf. Ik herken het bij mensen die elk vertrouwen in politici zijn kwijt geraakt. Bij wie andere mensen is gaan zien als concurrenten op de woningmarkt. Zo makkelijk verliezen we ons vertrouwen op God en vertrouwen in mensen.

En misschien zijn we er nog wel erger aan toe dan deze dienaar. Wat God aan ons toevertrouwt, bewaren we niet. We slopen de schepping. Geven de schepping veel slechter aan God terug, dan de staat waarin we hebben ontvangen.

Als je niet vertrouwt op God, als je je vertrouwen in mensen bent kwijtgeraakt. Dan raak je naar binnen gekeerd. Dan verlies je de openheid. Dan durf je je talent niet meer in te zetten. Dan ben je alleen maar bezig met wat je kwijt kunt raken. Dan wordt je leven steeds meer vol van de duisternis. Je raakt in jezelf gekeerd. Je gaat klagen, jammeren, knarsetanden. Dan verlies je de hoop.

En toch. Matteüs vertelt dit verhaal niet op zomaar een plek in het Evangelie. Net als Lucas plaatst hij dit gedeelte achteraan. Net voor Jezus De Maaltijd van de Heer viert, met zijn leerlingen.

Jezus gaat op weg, om de duisternis in te gaan. De duisternis van het lijden, van niemand meer hebben om op te vertrouwen. De duisternis van de godverlatenheid. De duisternis van de dood.

Maar het licht overwint de duisternis. Gods overvloed barst los als Jezus wordt opgewekt uit de dood. De verrezen Christus in De Open Hof, waar het overvloedige leven van Gods Koninkrijk doorbreekt.

Met deze gelijkenis van Jezus worden we uitgenodigd. Uitgenodigd voor het feest van Gods nieuwe wereld. Een feest van genade. Van overvloed. Om in vertrouwen op God en mensen ons talent in te zetten. Voor verzoening, voor recht, voor herstel van de schepping. En zo het hemelse feest hier op aarde al een beetje te laten beginnen.

In de naam van de Vader, en de Zoon en de Heilige Geest. Amen.